

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р **ТАНЯ БУРДЕВА**
ПУ ”**ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ**”

Област на висше образование: 1. Педагогически науки
Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...
Докторска програма: Методика на обучението по музика

Автор: ЦВЕТАНА ИВАНОВА КАРАГЕОРГИЕВА
Тема: ПЕДАГОГИЧЕСКИ ТЕХНОЛОГИИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ЗВУКОИЗ-
ВЛИЧАНЕТО В ГОРНИЯ РЕГИСТЪР НА САКСОФОНА
Научен ръководител: доц. д-р ДИАНА СТАНЧЕВА

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № РЗД-21-710 от 01. 04. 2024г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема **ПЕДАГОГИЧЕСКИ ТЕХНОЛОГИИ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ЗВУКОИЗВЛИЧАНЕТО В ГОРНИЯ РЕГИСТЪР НА САКСОФОНА** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по музика. Автор на дисертационния труд е Цветана Иванова Карагеоргиева – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Музика“ с научен ръководител доц. д-р Диана Станчева от ПУ „Паисий Хилендарски“

Представеният от Цветана Иванова Карагеоргиева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;

- копия на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

2. Кратки биографични данни за докторанта

Цветана Карагеоргиева е завършила СМУ в Широка лъка , АМТИИ гр. Пловдив, следвала е в Университета в гр. Берн, Швейцария. Работила е като изпълнител в различни европейски страни, в Пловдивска опера, Духов оркестър – Пловдив, Биг бенд – Пловдив. Има също така дългогодишна практика като преподавател по саксофон.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертационния труд представя предмета на изследването като тясно специализиран проблем от областта на методиката на обучение по саксофон. Актуалността на изследването се обуславя от необходимостта да се изведат педагогически технологии, чрез които да се подобрят техническите компетенции на изучаващите саксофон за усъвършенстване на звукоизвличането в горния регистър на инструмента. Това би разширило възможностите за изпълнение на изявени солови пасажии и приложението им в импровизационните дялове при интерпретацията на музикалните произведения.

В методическата литература не са достатъчно изяснени въпросите, свързани със звуковата характеристика, технологията на изпълнение и приложението на високия регистър на саксофона в музикалните произведения; не са засегнати артикулационните способности, които се използват в съвременната световната изпълнителска практика. Липсват български учебни пособия в тази насока, както и музикални произведения, свързани с усвояването и употребата на алтисимо регистъра.

3. Познаване на проблема

Качествата, с които се отличава работата на Цветана Карагеоргиева са убедителност, компетентност, достъпност, пределна яснота, логична последователност в замисъла и реализацията на изследването. В труда прозира максимална информираност по отношение на всичко, отнасящо се до саксофона в неговите исторически и съвременни параметри и измерения.

5. Методика на изследването

Ясно са изложени в началото целта, задачите, работната хипотеза и методите на изследване. Те са формулирани много добре, така че дават ясна представа за по-нататъшното из-

ложение. Избраната методика на изследване позволява постигане на посочената цел и получаване на адекватен отговор на поставените задачи.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Изследването стъпва на един здрав постамент, като се развива последователно. Първа глава е много подробна, защото тя е теоретичната основа, върху която трябва да се изгради по-нататъшната работа. В нея са разгледани оригиналните патенти на Адолф Сакс, появата на съвременния саксофон, приложението му в различните стилови направления. Проучена е литературата за звукоизвличането в горния регистър, използването на разширени техники като звукови ефекти, представено е виждането на Сигурд Рашер за свирене в алтисимо регистъра. В първата глава докторантката е проявила необходимото умение за обобщение, а не само описание на прочетената литература. Нейното съдържание свидетелства за дълбоко познаване и навлизане в проблема. Във втората глава са представени педагогическите технологии за формиране на умения за звукоизвличане в горния регистър на саксофона. Разглеждани са видовете амбушурни постановки: избор на мундшук и платък, изпълнителско дишане, артикулация. Третата глава представлява експериментално изследване с приложение на съответните педагогически технологии. Тя е смислов център на цялата работа, тъй като в нея е описан педагогическият експеримент като организация и практическа реализация и е направен анализ на резултатите. Много ясно са представени трите етапа в работата, осъществени като начален констатиращ, обучаващ и заключителен експеримент. Точно са формулирани критериите и показателите за отчитане на резултатите. Това свидетелства за детайлно обмислени конкретни стъпки в реализацията на замисъла на изследването. Обучаващият експеримент е конструиран така, че всички задачи да следват добре обмислен и логичен алгоритъм. Методическата последователност, която е приложена в подбора на обучаващите задачи разкрива постепенно преминаване от лесното към трудното. Критериите за оценка са много добре подбрани: дишане, артикулация, динамика, фразирание. На края, в заключителния етап логично е прибавен още един критерий – бързина на усвояване на алтисимо регистъра. Описана е много добре работата с експерименталната и с контролната група: синхронизирането между дишане, език, пръстовка, амбушурна постановка. Приложенията предлагат богат илюстративен материал, който онагледява текста. Подробно са коментирани всички резултати, като е направена необходимата съпоставка, професионално и компетентно са обобщени постиженията в края на експерименталната дейност. Резултатите са много добре представени, включително с диаграми.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Достоинствата на дисертационния труд могат да бъдат обобщени както следва:

1. Цялостното изложение представя експеримента така, че той да може да бъде повторен, което е доказателство за научност.

2. Направените изводи следват логично от проведената изследователска работа и са нейно адекватно отражение.

3. Постигнатите положителни резултати потвърждават издигнатата научната хипотеза. По безспорен начин е обосновано твърдението, че прилагането на изпробваната експериментално система от технологии за усъвършенстване на звукоизвличането във високия регистър на саксофона в обучението за напреднали, допринася за ефективното изграждане на основите на амбушюра, пръстовата техника и изпълнителското дишане, като допринася за цялостното техническо развитие на изучаващите саксофон.

4. Дисертационният труд в неговата цялост разкрива уменията на автора за задълбочена преподавателска дейност, за научни търсения и намиране на най-точни решения в процеса на изследователска работа.

5. Налице е необходимата способност за аналитично, критично и креативно мислене.

6. Много добре са представени резултатите чрез таблици и диаграми; приложенията, групирани в няколко дяла, са в тясна връзка с цялостния текст от трите глави, като го онагледяват, допълват и доизясняват

7. Проведената изследователска работа убеждава, че предложената технология за усъвършенстване на звукоизвличането в горния регистър на саксофона има иновационен характер и че приносите имат стойностно значение.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Цветана Карагеоргиева представя три статии по темата на дисертационния труд. Всички публикации свидетелстват за задълбоченото проучване на проблемите в областта на методиката на обучение по саксофон и имат теоретична и практико-приложната стойност.

9. Лично участие на докторанта(ката)

Дългогодишната преподавателска и художественотворческа дейност на Цветана Карагеоргиева, цялостният прочит на дисертационния труд, очертаните реални приноси в научноизследователската ѝ дейност, убеждават недвусмислено за личното участие на докторантката в експерименталната дейност и че получените резултати и приноси са нейна лична заслуга.

10. Автореферат

Авторефератът дава ясна представа за извършената работа, като представя есенциално съдържанието на отделните глави и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки.

12. Лични впечатления

Личните ми впечатления за Цветана Карагеоргиева са отлични – те са се формирали в процеса на съвместната ни работа като преподаватели към катедра „Музика“. Тя е отличен педагог, отдаден на работата си и много добър колега. Ползва се с уважението и на своите студенти, чиито успехи са свидетелство за високите ѝ педагогически способности и постижения.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на Цветана Карагеоргиева да издаде учебно пособие, тъй като дисертационният труд има голяма практико-приложна стойност и може значително да подпомогне обучението на изпълнителите на саксофон. Резултатите от изследването дават основание за тяхното приложение в музикално-педагогическата практика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В работата на Цветана Карагеоргиева има оригинални научни и приложни приноси. Цялостният прочит на дисертацията оставя отлично впечатление. Като структура и съдържание изцяло отговаря на изискванията за дисертационен труд.

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Дисертационният

труд показва, че докторантката Цветана Карагеоргиева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по Докторска програма *Методика на обучението по музика*, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Цветана Карагеоргиева в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма: *Методика на обучението по музика*.

Един хубав дисертационен труд винаги е резултат от съвместния труд на докторант и научен ръководител. Затова приветствам Цветана Карагеоргиева и доц. д-р Диана Станчева за отлично написаната дисертация.

20. 05. 2024г.

Рецензент:

проф. д-р Таня Бурдева